Equip de Sotscoordinació de Llengua i Cultura Llatines – curs 2025/2026

Responsable de matèria:
Laura Cabré Lunas (lcabre@ub.edu)

Professorat sotscoordinador:

Laura Lucas González (llucas2@xtec.cat): **zona 1** (BCN Ciutat: Ciutat Vella, Eixample, Sants-Montjuïc); **zona 2** (BCN Ciutat: Les Corts, Sarrià – Sant Gervasi); **zona 14** (Baix Llobregat); **zona 16** (Barcelonès sud); **zona 17** (Alt Penedès, Anoia, Garraf); **zona 19** (Bages, Berguedà, Osona, Solsonès)

Gemma Puigvert Planagumà (gemma.puigvert@uab.cat): **zona 3** (BCN Ciutat: Gràcia, Sant Andreu, Sant Martí); **zona 4** (BCN Ciutat: Horta – Guinardó, Nou Barris); **zona 15** (Barcelonès nord); **zona 18** (Maresme)

Samuel González Ruiz (sgonza16@xtec.cat): **zona 11** (Vallès oriental); **zona 12** i **zona 13** (Vallès occidental)]

Jenny Triviño Casals (jtrivin2@xtec.cat): **zona 5** (Girona)

M. Teresa Quintillà Zanuy (mquintil@xtec.cat): **zona 7** (Lleida)

Adelaida Terol Amigó (aterol2@xtec.cat) **zona 9** (Tarragona)

PAU 2026 – ORIENTACIONS PER A L'EXAMEN DE LLENGUA I CULTURA LLATINES

BLOC 1: La llengua llatina

1. Característiques d'una llengua flexiva. Nocions bàsiques de fonètica i de prosòdia.
2. Morfosintaxi nominal. Flexió del nom substantiu i del nom adjectiu. Valor sintàctic bàsic dels casos. Reconeixement de formes considerades irregulars que apareixen amb un elevat índex de freqüència.
3. Morfosintaxi pronominal. Els pronoms anafòrics, demostratius, indefinits, interrogatius, personals, possessius i relatius.
4. Morfosintaxi verbal. Formes personals actives i passives que presenten un índex elevat de freqüència (present i pretèrits perfet, imperfet i plusquamperfet d'indicatiu i de subjuntiu); formes no personals actives i passives (participis de present i de passat; infinitius de present i de passat); formes irregulars que apareixen amb un elevat índex de freqüència. Construccions de participi i d'infinitiu.
5. Sintaxi de l'oració simple.
6. Sintaxi de l'oració complexa. Coordinació. Subordinació d'aparició més freqüent en llatí. Oracions de relatiu. Construccions introduïdes per les conjuncions CVM (temporals i temporals-causals), VT (completives, finals, consecutives) / NE (completives i finals), VT NON (consecutives) i QVOD (causal).
7. Preposicions i conjuncions més habituals.

BLOC 2: Els textos llatins i la seva interpretació

1. Traducció de textos en prosa, originals o parcialment adaptats, de qualsevol època de la llatinitat, excepció feta dels que presenten formes amb variants foneticomorfològiques que poden dificultar-ne la comprensió.
2. Anàlisi morfosintàctica dels elements que conformen el textos llatins.
3. Ús del diccionari de llatí.

BLOC 3: El lèxic llatí

1. Els ètims llatins i la formació del lèxic. (Vegeu Annex 1).
2. Expressions llatines dels registres estàndard i culte. (Vegeu Annex 2).

BLOC 4: Roma i el llegat de la cultura clàssica

1. Patrimoni arqueològic.
   1.1. La presència romana a Catalunya: *Barcino, Emporiae, Ilerda, Tarraco*.
   1.2. La presència romana a la resta d'Hispània. *Emerita Augusta*. (Vegeu Annex3).

2. Literatura. Principals gèneres i autors llatins.
   2.1. Poesia dramàtica: Plaute i Terenci.
   2.2. Poesia èpica: Virgili.
   2.3. Poesia lírica: Horaci.
   2.4. Poesia epicodidàctica i poesia elegíaca: Ovidi.
   2.5. Prosa historiogràfica: Tit Livi.
   2.6. Oratòria: Ciceró.

Lectures obligatòries de Literatura llatina (PAU 2026 i 2027):

PLAUTE, *Mostellaria* (obra completa).

OVIDI, *Metamorfosis* (selecció):

1. Deucalió i Pirra (I, 313-415).
2. Dafne (I, 452-567).
3. Faetont (II, 1-400).
4. Actèon i Diana (III, 138-252).
5. Narcís (III, 339-510).
6. Píram i Tisbe (IV, 53-166).
7. Ceres i Prosèrpina (V, 341-571).
8. Aracne (VI, 1-145).
9. Ariadna i el Laberint (VIII, 152-182)
10. Dèdal i Ícar (VIII, 183-235).
11. Ifis i Iante (IX, 669-797).
12. Orfeu i Eurídice (X, 1-77).
13. Apol·lo i Jacint (X, 162-219).

Amb caràcter general, cal recordar la conveniència de presentar els autors de la literatura de l'època d'August (Virgili, Horaci, Ovidi i Livi) de forma conjunta i posant-los en relació amb el marc sociopolític de finals del segle I aC, per tal d'explicar les especificitats de les seves produccions literàries. Igualment és convenient presentar l'obra de Plaute i la de Terenci de forma conjunta, subratllant-ne les semblances i les diferències bàsiques.

ANNEX 1. LLISTA D'ÈTIMS LLATINS[1]

ÈTIM LLATÍ	PATRIMONIAL	DERIVATS i COMPOSTOS
ager, *agri* (m.)		agrari -ària, agrícola, agricultura, agroalimentari
ago, *agere*, *egi*, *actum*		acta, acte, actiu, actuar, radioactiu, retroactiu
alter, *-era*, *-erum*	altre -a	alterar, alteració, alteritat
annus, *-i* (m.)	any	aniversari, anual, anuari, decenni, quinquenni
aqua, *-ae* (f.)	aigua	aquarel·la, aquari, aquàtic -a, aqüeducte, aqüífer -a
argentum, *-i* (n.)	argent	argentat -ada, argenter -a, argenteria, argentí -ina, argèntic -a, argentífer -a
audio, *audire*, *audiui*, *auditum*	oir	audició, audiència, audiòfon, auditori, inaudit -a
aurum, *-i* (n.)	or	àuric -a, aurífer -a, auri àuria
bellum, *-i* (n.)		bèl·lic -a, bel·licista, bel·licós -a, bel·licositat, bel·ligerant, rebel·lió
capio, *capere*, *cepi*, *captum*	cabre *o* caber	capciós -a, capturar, captura, captiu -va, captaire
caput, *capitis* (n.)	cap	capità, capitania, capítol, decapitar
caro, *carnis* (f.)	carn	acarnissar-se, carnal, carnatge, carni càrnia, carnisser -a, carnisseria, carnívor -a, encarnat, descarnat -ada
causa, *-ae* (f.)	cosa	causal, causant, causar, encausar
centum (indecl.)	cent	centè -ena, centenar, centenari -ària, centenni, centèsim -a, centesimal, centúria
cognosco, *cognoscere*, *cognoui*, *cognitum*	conèixer	cognitiu -iva, cognoscible, incògnit -a
colo, *colere*, *colui*, *cultum*	coldre	agrícola, agricultura, culte -a, cultisme, cultiu, cultivar, cultura, culturista, inculte -a, incultura
concilium, -ii (n.) / *consilium*, *-ii* (n.)	consell	concili, conciliàbul, conciliar, consiliari -ària, irreconciliable, reconciliar
cor, *cordis* (n.)	cor	acord, acordar, concòrdia, concordar, cordial, discordant, discòrdia, record, recordar
corpus, *corporis* (n.)	cos	corporació, corporal, corporatiu, corpuscle, incorporar
credo, *credere*, *credidi*, *creditum*	creure	acreditar, credencial, credibilitat, crèdit, desacreditar, creditor -a, crèdul -a, incrèdul -a
damnum, *-i* (n.)	dany	condemnar, damnar, damnificar, indemne, indemnització, indemnitzar
decem (indecl.)	deu	decenni, dècim -a, decimal, decímetre, desè -ena
dico, *dicere*, *dixi*, *dictum*	dir	abdicar, dicció, dictador -a, dictamen, dictaminar, dictar, dictat, edicte, interdicció, predicció

[1] L'Annex 1 és una taula de referència per a la distinció dels ètims i formants llatins presents en el lèxic d'ús quotidià. La llista aplega el mot patrimonial corresponent en el lèxic català i una mostra (en ordre alfabètic) de cultismes derivats o compostos de cada ètim llatí.

digitus, *-i* (m.)	dit	dígit, digital, digitalitzar
doceo, *docere*, *docui*, *doctum*		docència, docent, docte, -a, doctor -a, doctrina
domus, *-us* (f.)		domèstic -a, domesticar, domicili, domiciliar, domòtica
duco, *ducere*, *duxi*, *ductum*	dur (v.)	abductor, abduir, adduir, dúctil, ductilitat, educat -ada, inducció, inductiu, induir, introducció, introduir, producció, producte, produir, reproductor, reproduir, traductor -a, traduir
duo, *duae*, *duo*	dos	dual, dualitat, duo
facio, *facere*, *feci*, *factum*	fer	bonificar, factible, factura, facturar, magnificar, petrificar, rectificar
fides, *-ei* (f.)	fe	fidedigne -a, fidel, fidelitat, infidel, infidelitat, perfídia
filius, *-ii* (m.), *filia*, *-ae* (f.)	fill, filla	afiliar, filiació, filial, filiar
frater, *fratris* (m.)	frare	confraternitzar, fratern -a, fraternal, fraternitat, fratricidi
gero, *gerere*, *gessi*, *gestum*		gerència, gerent, gerundi, gest, gesta, gesticular, gestió, gestual, indigest, indigestió
gratia, *-ae* (f.)	gràcia	congratular, gratificació, gratificant, gratis, gratuït -a
grauis, *-e*	greu	gravar[2], gravetat, gravidesa, gravitació, gravitar, ingràvid -a
homo, *hominis* (m.)	home	homicida, homicidi, homínid, hominització, hominoide
hospes, *hospitis* (m. i f.)	hoste	hospici, hospital, hospitalitat, inhòspit -a
hostis, *-is* (m. i f.)	host	hostil, hostilitat, hostilitzar, hostilment
ignoro, *ignorare*, *ignoraui*, *ignoratum*	enyorar	ignorància, ignorant, ignorar
insula, *-ae* (f.)	illa	insular, insularitat, insulina, península, peninsular
iter, *itineris* (n.)		itinerància, itinerari, itinerant
ius, *iuris* (n.)		jurídic -a, jurisconsult, jurisdicció, jurisprudència, jurista, jurar, perjurar, perjuri
labor, *laboris* (m.)	llavor	col·laborar, elaborar, labor, laboral, laborable, laboratori, laboriós
lego, legare, legaui, legatum	llegar	al·legació, al·legar, col·lega, legació, legat, legatari, relegació, relegar
lego, *legere*, *legi*, *lectum*	llegir	lector -a, lectorat, lectura
lex, *legis* (f.)	llei	legal, legalitzar, legislació, legislatiu, legítim -a
liber, *libera*, *liberum*	lliure	liberal, liberalisme, liberalitat, liberalitzar, neoliberal, neoliberalisme
licet, *licere*, *licuit* (*licitum est*)	lleure (v.)	il·lícit -a, lícit -a, licitació, licitar
lingua, *-ae* (f.)	llengua	bilingüe, bilingüisme, lingual, lingüístic -a, multilingüe, multilingüisme
littera, *-ae* (f.)	lletra	literal, literari -ària, literat, literatura, transliterar
locus, *-i* (m.)	lloc	local, localisme, localitat, localitzar, locomoció
loquor, *loqui*, *locutus sum*		col·loqui, eloqüent, eloqüència locució,

		locutor -a, loquaç, loquacitat, soliloqui
magister -tri, *magistra -ae*	mestre, mestra	magisteri, magistral, magistrat -da, magistratura
magnus, *-a*, *-um*		magnànim -a, magnat, magnífic, -a, magnificar
mando, *mandare*, *mandaui*, *mandatum*	manar	comandar, mandat, mandatari -ària
maneo, *manere*, *mansi*, *mansum*	(ro)mandre	mansió, permanència, immanent, permanent, romanent
manus, *-us* (f.)	mà	amanuense, manual, manufactura, manuscrit, manutenció
mater, *matris* (f.)	mare	matern, maternitat, matriarca, matriarcal, matriarcat, matricial, matricidi, matrícula, matrimoni, matriu, matrona, matrònim
mille (indecl.)	mil	mil·lenari, mil·lenni, mil·lèsim -a, mil·límetre,
mitto, *mittere*, *misi*, *missum*	metre (v.)	missió, missioner -a, missatge, comissari -ària, comissió, comissura, dimitir, emissió, permís, remitent, sotmetiment
moueo, *mouere*, *moui*, *motum*	moure	motiu, motivació, motor, promotor -a
multus, *-a*, *-um*	molt, molta	multicolor, multicultural, múltiple, multiplicar, multitud, multitudinari -ària
nascor, *nasci*, *natus sum*	néixer, nàixer	innat, natal, natalici, natiu -iva, nonat, nounat, prenatal
nauis, *-is* (f.)	nau	naval, navegabilitat, navegació, navegar, navili, navilier
niger, *nigra*, *nigrum*	negre, negra	denigrar, denigrant, nigromància, nigrosina
nomen, *nominis* (n.)	nom	denominar, ignomínia, nomenclatura, nomenar, nòmina, nominació, nominal, nominatiu, pronominal
nouem (indecl.)	nou	novè -ena, novembre, novena
nouus, *-a*, *-um*	nou, nova	innovar, noval, novament, novell, novel·la, novetat, novícia, renovar
nox, *noctis* (f.)	nit	noctàmbul, nocturn -a, nocturnitat
octo (indecl.)	vuit	octaedre, octant, octau -ava, octet, octogenari -ària, octògon
oculus, *-i* (m.)	ull	binocle, inocular, ocular, oculista
omnis, *-e*		òmnibus, omnipotent, omnipresent, omniscient, omnívor
opus, *operis* (n.)	obra	cooperar, òpera, operació, operador -a, operar, operari -ària, opuscle
ordo, *ordinis* (m.)	ordre	coordinar, ordinador, ordinal, ordinari -ària, subordinar
pars, *partis* (f.)	part	partició, participi, partida, partidari, partir, partit, partícula
paruus, *-a*, *-um*		parvitat, pàrvul -a, parvulari, parvulista
pater, *patris* (m.)	pare	patern, paternal, paternalisme, paternitat, patriarca, patriarcat, patriarcal, patrimoni, patrimonial, patrística, patrònim, patronímic
pax, *pacis* (f.)	pau	pacífic -a, pacificar, pacifisme
pes, *pedis* (m.)	peu	bípede, pedal, pedestre, pedicura, quadrúpede,

peto, *petere*, *petiui*, *petitum*		competència, competent, competició, competir, petició, repetir, repetitiu -iva
populus, *-i* (m.)	poble	depopulació, impopular, popular, popularitat, populós -osa
puer, *-i* (m.)		puerícia, puericultura, pueril, puerilitat, puerperal, puerperi
puto, *putare*, *putaui*, *putatum*	podar	amputar, diputació, diputar, diputat, disputar, imputar, imputació, putatiu -iva, reputació
quattuor (indecl.)	quatre	quartet, quarteta, quatern, quaternari -ària
quinque (indecl.)	cinc	quinquennal, quinquenni, quintet, quintuplicar
ratio, *rationis* (f.)	raó	ració, raciocini, racional, racionar
rego, *regere*, *rexi*, *rectum*	regir	rector -a, rectoria, regidor -a, regidoria, règim, regiment
scribo, *scribere*, *scripsi*, *scriptum*	escriure	descripció, descriptiu -iva, escriptor -a, escriptori, escriptura, escripturar, prescripció, prescriptiu -iva
sentio, *sentire*, *sensi*, *sensum*	sentir	sensació, sensat -a, sensible, sensorial, sensitiu -iva, sensor
septem (indecl.)	set	septenari, septennal, septenni, septentrió, septentrional, septet
sequor, *sequi*, *secutus sum*	seguir	assequible, consecutiu -iva, conseqüent, executar, executiu, obsequiar, persecució, seqüela, seqüència
sex (indecl.)	sis	sexennal, sexenni, sext, sextet, sextant, sextina, sextuplicar
signum, *-i* (n.)	senya	assignar, assignatura, consignar, designar, designi, insigne, insígnia, insignificant, resignar, signar, signatura, signe, significació, significar, significat
tempus, *temporis* (n.)	temps	contemporani -ània, extemporani -ània, temporal, temporalitat, temporada, temporer -a, tempura
tres, *tria*	tres	triangle, trident, tridimensional, triennal, trienni, trio
uenio, *uenire*, *ueni*, *uentum*	venir	aventura, conveni, convenció, convent, conventual, convencional, desventura, eventual, ventura, venturós
uerbum, *-i* (n.)	verb	adverbi, adverbial, proverbi, proverbial, verbal, verbalitzar, vèrbola, verbós
uerto, *uertere*, *uerti*, *uersum*		advers, advertir, anvers, convertir, convers, divers, divertir, invers, invertir, pervers, pervertir, revers, vers
uideo, *uidere*, *uidi*, *uisum*	veure	evident, invident, providència, videoclip, videoconferència, videojoc, visibilitat, visible, visió
uinco, *uincere*, *uici*, *uictum*	vèncer	convicció, convicte, evicció, invicte, victorejar, victoriós
uiuo, *uiuere*, *uixi*, *uictum*	viure	avituallar, revitalitzar, vital, vitalici -ícia, vitalisme, vitamina, vitualla
uoco, *uocare*, *uocaui*, *uocatum*		advocar, advocat -da, convocar, convocatòria, evocació, evocar, invocació, invocar, provocació, provocar, revocable, revocar, vocable, vocació, vocatiu

ANNEX 2. LLISTA DE LOCUCIONS I CITACIONS LLATINES[2]

Expressions d'origen morfològic divers que s'han adaptat a l'ortografia catalana i s'usen com a sintagmes nominals en diferents àmbits.

[Un] accèssit
[Una] agenda
[Un] àlies / *alias*
[Un] alter ego
[Un] esnob
[Un] ex-libris
[Un] lapsus
[Un] maremàgnum
[L'] ínterim
[Un] memoràndum
[Un] plus
[Una] postdata
[El] quid
[El] quòrum
[Un] rictus
[El] súmmum
[La] vis còmica
[Un] ultimàtum

Expressions d'origen morfològic divers que no s'han adaptat a l'ortografia catalana i s'usen en àmbits diferents com a sintagmes nominals en la forma llatina.

[Un] *casus belli*
[Una] *conditio sine qua non*
[Un] *modus operandi*
[Un] *modus vivendi*
[L']*opera prima*
[Un] *primus inter pares*
[Un] *quid pro quo*
[Una] *rara avis*
[L']*statu quo*
[La] *vox populi*

Expressions d'àmbit general amb sentit adverbial temporal.

A posteriori
A priori
Ab illo tempore
a. m. (a*nte meridiem*)
In articulo mortis
In extremis
In fraganti (d'*in flagranti*)
Ipso facto
p. m. (*post meridiem*)
Sine die

Expressions d'àmbit general amb sentit adverbial modal.

Ad hoc
Ad nauseam
Bis
Ex aequo
In albis
In crescendo
In extenso
In mente
Lato sensu
Motu proprio
Sic
Stricto sensu
Volens nolens

Expressions usades principalment en l'àmbit jurídic.

De facto
De iure
Dura lex, sed lex
Ignorantia legis non excusat
In dubio pro reo
Pacta sunt servanda
Patria potestas
Persona non grata
Sub iudice

[2] A efectes de tipografia, a la PAU tots els llatinismes, tant si s'han adaptat a l'ortografia catalana com si no, apareixeran en lletra cursiva; així, doncs, hi figuraran *accèssit, vis còmica, rigor mortis, , cum laude*, etc.

Expressions usades principalment en l'àmbit mèdic.

Coitus interruptus
Delirium tremens
In vitro - In vivo
Placebo
Rigor mortis

Expressions usades principalment en els àmbits socioeconòmic i polític.

Curriculum vitae
Dèficit
*Per capit*a
Ràtio
Referèndum
Superàvit

Expressions d'origen cristià que s'usen en àmbits generals.

Inri
Mea culpa
Peccata minuta
Per saecula saeculorum
Rèquiem
RIP (requiescat in pace)
Vrbi et orbi

Expressions referides generalment a l'àmbit universitari

Cum laude
Honoris causa

Expressions usades per referir-se a tòpics literaris

Aurea mediocritas
Beatus ille

Aforismes i expressions proverbials

Ad Kalendas Graecas
Alea iacta est
Audaces fortuna iuvat
De gustibus non disputandum
Errare humanum est
Facta, non uerba
Intelligenti pauca
Mens sana in corpore sano
Nihil noui sub sole
Non plus ultra
Veni, uidi, uici
Verba uolant, scripta manent

Altres expressions d'ús general

Etcètera
Idem
In situ
Inter nos
Per se
Post scriptum
Sui generis
Viceversa

ANNEX 3. RELACIÓ DELS MONUMENTS ROMANS DE CATALUNYA I D'HISPÀNIA QUE CAL CONÈIXER.

Els pertanyents a les ciutats i territoris de *Barcino*, *Emporiae*, *Ilerda*, *Tarraco* i *Emerita Augusta*.